

ÉDOUARD LOUIS

Ceviri: Ayberk Erkay

EDDY'NİN
SONU

ROMAN

3. BASKI

♥ can
çağdaş

ÉDOUARD LOUIS

EDDY'NIN
SONU

Can Çağdaş

Eddy'nin Sonu, Édouard Louis

Fransızca aslından çeviren: Ayberk ErKay

En finir avec Eddy Bellegueule

İlk baskı (çeviriye kaynak alınan baskı): Éditions du Seuil, 2014

© 2014, Édouard Louis

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

İlk olarak 2014'te Éditions du Seuil tarafından yayımlanmıştır.

Cet ouvrage a bénéficié du soutien des Programmes d'aide à la publication de l'Institut français.

Bu eser, Institut français kurumunun yayına destek programından yararlanmıştır.

Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency aracılığıyla satın alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2021

3. basım: Şubat 2022, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Şirin Etik

Düzeltili: Melis Ofas

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Alper Zeki / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: İMAK Basım Yayın Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi

Akçaburgaz Mah. 137. Sokak. No: 12

Esenyurt, İstanbul

Sertifika No: 45523

ISBN 978-975-07-5120-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750751202

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ÉDOUARD LOUIS
EDDY'NİN
SONU

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Ayberk ErKay

♥can

Édouard Louis'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Babamı Kim Öldürdü, 2020

ÉDOUARD LOUIS, 1992 yılında, Fransa'nın kuzeyindeki Amiens şehrinde, işçi sınıfına mensup bir ailede doğdu. Ailesinde üniversiteye giden ilk kişi olarak École Normale Supérieure'e girdi. Daha sonra siyasal bilimler üzerine yüksek lisans yaptı. 2013'te adını Édouard Louis olarak değiştirdi. 2014'te büyük yankı uyandıran otobiyografik romanı *Eddy'nin Sonu*'nu, 2016'da *Histoire de la Violence*'i (Şiddetin Tarihi) yazdı. Homofobiyi, ırkçılığı, egemenlerin zorbalığını, işçi sınıfını ve sosyal eşitsizliği odağına alan kitapları yirmiden fazla dile çevrildi. Günümüzün en etkili genç yazarlarından biri olarak gösteriliyor.

AYBERK ERKAY, Fransız edebiyatı, çağdaş felsefe ve tiyatro kuramları eğitimi aldıktan sonra akademik ve sanatsal çalışmalarını bu alanlarda sürdürdü. Farklı Batı dillerinden çok sayıda edebî eseri dilimize kazandırdı. Çevirdiği çok sayıda düzyazı ve poetik metin farklı yayınevleri tarafından yayımlandı, oyun çevirilerinden birçoğu sahneye taşındı. Flaubert, Stendhal, Rimbaud, Mallarmé, Apollinaire, Valéry, T.S. Eliot, Aragon, Artaud, Vian, Camus, Céline, Genet, Perec, Koltès gibi Batı edebiyatının farklı türlerinde öncülük etmiş isimlerden yaptığı çevirilerin yanı sıra kıyıda kalmış metinler üzerine yaptığı araştırmalar, yazınsal çalışmalar ve hazırladığı koleksiyonlarla alana katkıda bulundu.

Didier Eribon'a

“Adımın telaffuz ediliŖi ilk defa bir hiçe karŖılık geliyor.”

Lol V. Stein'in Kendinden GeiŖi, Marguerite Duras

BİRİNCİ KİTAP

Picardie

(1990'ların sonu – 2000'lerin başı)

Tanışma

Çocukluğuma dair mutlu bir anım yok. Tüm bu yıllar boyunca mutluluk ya da sevinç duygusunu tatmamış olduğumu söylemek istemiyorum. Ama şu var ki acı totaliterdir: Sistemine girmeyen her şeyi yok eder.

Koridorda iki çocuk çıktı karşıma, biri uzun boylu, kızıl saçlı; öbürü kısa boylu, kambur. Uzun boylu, kızıl saçlı olan tükürdü, *Aç lan ağzım*.

Tükürük yüzümden aşağı yavaş yavaş akmaya başladı, irin sarısı, koyu bir balgama benziyordu, kokusu ağır, mide bulandırıcı, yaşlıların ya da hasta insanların boğazlarından öksüre öksüre söktükleri türden. İki oğlanın keskin, tiz kahkahaları, *Suratına bak lan orospu çocuğunun*. Tükürük gözümden aşağı akıyordu, dudağıma yaklaşmıştı, ağzıma girmek üzereydi. Silmeye çalışmadım. Yapabilirdim, kolumun tersini kullanmam yeterdi. Bir saniyenin binde biri, ufak bir hareket, tükürüğü dudağıma değmeden durdurmaya yeterdi ama yapmadım, onları kışkırtmaktan, daha fazla kızdırmaktan korktum.

Bunu yapacaklarını düşünmemiştim. Oysa şiddet yabancı olduğum bir şey değildi, hem de hiç. Küçüklüğümden beri görmeye alışkın olduğum, hafızam el verdiğince hatırladığım şeylerden biri, sarhoş babamın bar çıkışı başka sarhoş adamlarla kavgaya tutuşup adamların ağzını bur-

nunu kırmasıydı. Anneme bakmanın dozunu kaçıran adamlar ve alkolün etkisindeki babamın, *Ne bakıyorsun lan karıma kimsin lan sen şerefsiz* diye patlaması. Annemin onu sakinleştirme çabaları, *Sakin ol canım, sakin ol*, kulak asılmayan ricalar ve sonunda araya giren babamın arkadaşları. Kuralına göre işlerdi her şey, iyi bir arkadaş, *gerçek bir dost* olmak bunu, gözü kapalı kavgaya dalıp babamla öbür adamı, babamın sarhoşluğuna kurban giderek suratı dağılan adamı ayırmayı gerektirirdi. Başka bir anı ve yine babam: Kedilerimizden biri yavrulamış, babam yeni doğmuş yavruları alıp bir süpermarket poşetine koyuyor, sonra da poşeti yere vuruyor, betona, poşetin içi kanla dolup miyavlama sesleri kesilinceye kadar. Bir defasında da bahçedeyiz, domuzların boğazını kesiyor, kan sucuğu yapacak, hayvandan çıkardığı sıcak kanı içiyor (dudakları, çenesi, tişörtü, her taraf kan), *Sonra bir boka benzemez, sıcak sıcak içecek-sin gırtlığından*. Hayvanın nefes borusuna dayıyor babam bıçağını, domuzun çığlıkları tüm kasabayı inletiyor.

On yaşındaydım. Okulda yeniydim. Koridorda karşıma çıktıklarında onları tanımıyordum. Adlarını bile bilmiyordum – en fazla iki yüz öğrencisi olan ve herkesin kısa sürede birbirini tanıdığı bu küçük okul binasında sık görülen bir durum değildi bu. Yavaşça yaklaşıyorlardı, gülümsüyorlardı, hiçbir saldırganlık belirtisi göstermiyorlardı, o kadar ki başta tanışmaya geldiklerini sandım. Okulun büyüklerinin benim gibi bir çömezle ne konuşacaklarını sandıysam? Okul bahçesi, dünyanın geri kalanı gibi işlerdi: Büyükler küçüklerle muhatap olmazdı. Annem işçilerden bahsederken de böyle söylerdi: *Bizim gibi küçüklerle işi olmaz büyükbaşların, ayak altında dolanmayalım, yeter onlara*.

Koridorda yanıma gelip kim olduğumu, şu herkesin

konuştuğu *Bellegueule*¹ olup olmadığını sordular. Sonradan aylar, yıllar boyunca, bıkmadan usanmadan, sürekli içimden tekrar edeceğim soruyu sordular:

O ibne sen misin?

Bu sözcükleri söyleyerek, sonsuza dek silinmeyecek bir stigmata kazıdılar bedenime, Yunanların toplum için tehlike arz eden sapkın bireylerin bedenlerine bıçakla ya da kızgın demirle kazıdıkları şu işaretlerden. Çıkarması mümkün değildi artık. Şaşkınlıktan kalmıştım olduğum yerde, ilk defa duyduğum bir şey değildi oysa. İnsan hakaret duymaya asla alışamıyor.

Bir güçsüzlük, denge kaybı hissi. Gülümsedim – kafamın içinde *ibne* sözcüğü yankılanıyordu, patlıyordu, kalp atışımın ritmiyle çarpıyordu.

Çelimsiz bir çocuktum, kendimi korumayı beceremeyeceğimi, elimi bile kaldıramayacağımı hesap etmiş olmalılar. O yaşlarda *İskelet* derdi annemle babam bana sürekli, babam durmadan aynı şakaları yapardı, *Şunu bağlayalım da uçmasın bir yere*. Kasabada kilolu olmak değer gören bir nitelikti. Babamla iki erkek kardeşim aşırı şişmandı, ailemdeki çoğu kadın da öyle, hep aynı şey söylenirdi, *Açlıktan ölelim mi canım, atın ölümünü arpadan olsun*.

(Ertesi yıl, ailemin sürekli şakayla karışık laf sokmasından bıkip kilo almayı kafaya koydum. Okul çıkışı teyzemden aldığım parayla –annemle babamın bana verecek parası yoktu– bir sürü cips alıyor, kıtlıktan çıkmış gibi hepsini yiyordum. O güne kadar annemin yaptığı fazla yağlı yemekleri, sırf babama ve erkek kardeşlerime benzeme korkusu yüzünden geri çeviren ben –kadına bıkkınlık gelirdi: *Aman yeme, çatlar ölürsün*– birden ne

1. Adını Édouard Louis olarak değiştirmeden önce, nadir rastlanan ve ileride değişeceği üzere fazlasıyla dikkat çeken, çoğu zaman alay konusu olan bir aile adı taşıyan yazarın soyadı *Bellegueule* Türkçede “güzel surat” olarak karşılanabilir. (Ç.N.)

bulsa yiyen birine dönüşmüştüm, kümelenerek koca koca tarlaları yok eden böceklere benziyordum. Bir yılda yirmi küsur kilo aldım.)

Önce parmaklarının ucuyla dürttüler, fazla vahşileşmeden, hâlâ gülüyorlardı, tükürük hâlâ suratımdaydı, sonra giderek kakhahaya dönüştü gülüşleri, kafamı koridorun duvarına vurmaya başladılar. Hiçbir şey demiyordum. Biri kollarımdan tutarken öbürü tekme atıyordu, artık daha az gülüyordu, işini ciddiye almaya başlamıştı, yüzündeki odaklanma, öfke ve nefret ifadesi giderek belirginleşiyordu. Hatırlıyorum: karnıma inen tekmeler, kafamla tuğla duvarın çarpışmasından doğan acı. İnsan bunu, acıyı, yaralanan, kanayan bedeninin çektiği acıyı düşünmüyor esasında. Aklına önce –yani böyle bir manzarayla karşılaşınca demek istiyorum, dışarıdan bir bakışla– aşağılanma, anlam veremezlik, korku geliyor, acının kendisi değil.

Karnıma yediğim tekmeler soluğumu kesiyordu, nefes alamıyordum. İçime oksijen girsin diye ağzımı açabildiğim kadar açıyor, göğsümü şişiriyordum ama bir türlü hava girmiyordu; ciğerlerim birden usareyle, kurşunla dolmuştu sanki. Aniden ağırlaşmışlardı. Bedenim titriyordu, artık bana ait değilmiş gibi geliyordu, irademe boyun eğmiyordu. Kendini zihnin hükmünden kurtarmış ya da zihin tarafından kaderine terk edilmiş yaşlı bir beden gibiydi, ona itaat etmeyi reddediyordu. Yüke dönüşmüş bir beden.

Suratım oksijensizlikten kızardıkça gülüyorlardı (alt sınıfların doğal tepkisi, her şeye rağmen gülmeyi seven yoksul insanların basitliği, *yaşamayı bilenlerin*). Gözlerime istemsiz yaşlar doluyor, görüşüm bulanıyordu, insanın boğazına tükürük ya da yiyecek bir şey kaçtığı zaman olduğu gibi. Gözlerimin yaşla dolmasına boğulmanın sebep olduğunu anlamıyorlardı, ağladığımı sanıyorlardı. İyice sinirlerini bozuyordum.

Yanıma sokuldukça soluklarını hissediyordum, ekşimiş süt, hayvan leşi kokusu. Muhtemelen hiç fırçalanmamış dişler, benimkiler gibi. Kasabadaki anneler çocuklarının diş sağlığını pek umursamazdı. Dişçiye gitmek çok pahalıydı ve parasızlık er ya da geç, yapılması gereken bir seçime dönüşürdü. *Neticede daha önemli şeyler var hayatta* derdi anneler. Ailemin, ait olduğum toplumsal sınıfın bu ihmalinin bedelini hâlâ korkunç ağrılarla, uykusuz gecelerle ödüyorum. Aradan yıllar geçtikten sonra Paris'e, École Normale'e geldiğimde arkadaşlarımdan aynı soruyu duyacaktım: *Ailen seni neden hiç diş hekimine götürmedi.* İmdada yetişen yalanlar. Annemle babam kendilerini bohem yaşama biraz fazla kaptırmış, entelektüel insanlardı, iyi bir edebiyat eğitimi almama o kadar özen gösteriyorlardı ki maalesef arada sağlığımı ihmal ettikleri oldu.

Uzun boylu kızıl saçlıyla kısa boylu kambur koridorda bağıyorlardı. Küfürlerin peşinden tekmeler ve benim sessizliğim geliyordu, daima. *İbne, nonoş, top, götveren, yumuşak, tekerlek, göt oğlanı, dönme, parlak, götoş, yuvarlak, kırık, topaç, homo* ya da *eşcinsel, gey*. Bazen merdivende karşılaşırdık ya da başka bir yerde, bahçenin ortasında, öğrencilerle dolu bir yerde. Herkesin gözü önünde bana vurmazlardı, o kadar aptal değillerdi, okuldan atılmaya varabilirdi sonu. Böyle durumlarda bir küfürle geçiştirmek yeterdi onlara, sadece bir *ibne* (ya da başka bir şey). Kimse dönüp bakmazdı ama herkes duyardı. Herkesin duyduğunu biliyorum çünkü tüm çocukların o an bahçede ya da sonradan koridorda suratlarında beliren o hoşnut gülümseyişleri hatırlıyorum, uzun boylu kızıl saçlıyla kısa boylu kamburun adaleti sağladığını görmenin, kendileri dile getirmeseler de düşündüklerini ve yanımdan geçerken fisıldamakla yetindiklerini açık açık duymanın mutluluğu, *Bak bak, Bellegueule bu işte, ibne.*

1990'ların sonunda, Kuzey Fransa'daki yoksul bir kasabada, işsizlik, alkolizm, ırkçılık ve homofobiyle iç içe büyüyen Eddy Bellegueule'un tek istediği ailesinin, arkadaşlarının ve kasabalıların gözünde bir delikanlı olmaktır çünkü burada oğlan çocuklarından, kasabadaki yaşam tarzının ürünü olan bir erkeklik tipine uymaları beklenir. Fakat kendini çocukluğundan beri farklı hisseden Eddy, her geçen gün etrafındakiiler için sorun teşkil edecektir.

Yirmiden fazla dile çevrilen, toplumsal eşitsizlik, cinsellik ve şiddet üzerine tartışmalara yol açan Eddy'nin Sonu dokunaklı, evrensel bir çocukluk ve büyüme hikâyesi. Aynı zamanda cinsel uyanışa ve eril zorbalığa dair çarpıcı bir metin.

"Muazzam bir güç ve sahicilik yüklü."

Annie Ernaux

"Eddy'nin Sonu sadece dikkate değer bir etnografi değil, aynı zamanda farklılık ve ergenlik hakkında, birçoğundan çok daha gerçekçi olan büyüleyici bir hikâye."

The New York Times

#fransizedebiyatı #çocukluk #aile #işçisınıfı #şiddet #ataerki #ırkçılık
#homofobi

 can

can yayinlari.com | f | | can yayinlari

roman

ISSN 176-176-07-5120-2

9 789750 751202